

VODIČ ZA BH. DIJASPORU

Kako zaštititi
prava investitora
u BiH?

Jačanje uloge bh. dijaspore u kreiranju politika u Bosni i Hercegovini

Kako zaštititi prava
investitora u BiH?

Vodič je namijenjen članovima bh. dijaspori, odnosno potencijalnim investitorima s ciljem boljeg upoznavanja i štíćenja njihovih prava u BiH te upoznavanja sa mogućnostima i uslovima investiranja u zemlju porijekla.

Bh. dijasporu čine osobe koje su rođene ili vode porijeklo iz Bosne i Hercegovine. Procjenjuje se da oko 2 miliona osoba sa bh. porijeklom boravi van granica BiH, što čini oko 50% sveukupne populacije Bosne i Hercegovine, uključujući drugu i treću generaciju iseljenika.

U vodiču su prikazani osnovni ekonomski pokazatelji, opisane komparativne prednosti, te pružene relevantne informacije vezane za investiranje u BiH.

U nadi da će Vam ovaj vodič biti od koristi te da će Vaša sljedeća investicijska destinacija biti BiH, srdačno Vas pozdravljamo.

Globalna razvojna mreža bh.dijaspori
Grupacija Naša perspektiva

Sarajevo, 2018. godine

SADRŽAJ

1. O Bosni i Hercegovini podaci i statistike	1
1.1. Osnovni ekonomski pokazatelji	1
1.2. Inostrane investicije	2
2. Zašto investirati u Bosnu i Hercegovinu?	4
3. Praktične informacije za investitore	14
3.1. Koje vrste preduzeća postoje u BiH?	14
3.2. Kako pokrenuti d.o.o. u BiH?	15
4. Poreski sistem u BiH	22
4.1. Pravni okvir vezano za poslovanje u BiH.....	23
5. Preduzetnička infrastruktura u BiH.....	24
6. Finansijski sektor u BiH	27
7. Dostupni poticaji za investitore	29
8. Dostupni mehanizmi podrške investitorima iz dijaspore u BiH	32
8.1. Biznis centar bh. dijaspore.....	32
8.2. Agencija za unapređenje stranih investicija - FIPA.....	33
8.3. Web platforma: Diasporainvest.ba	34
9. Korisne internet stranice	35

O Bosni i Hercegovini podaci i statistike

/// 1.1. Osnovni ekonomski pokazatelji //////////////////////////////////////

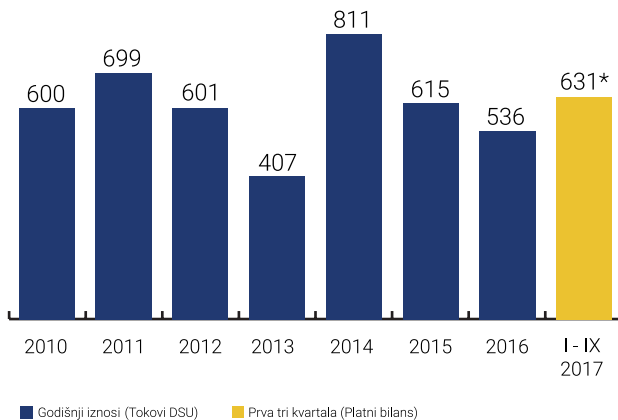
Pokazatelji	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Nominalni BDP (miliardi EUR)	11,5	13,0	12,7	13,0	13,4	13,4	13,7	14,0	14,6	15,3	*12,1
BPD po glavi stanovnika (EUR)	3.255	3.684	3.580	3.663	3.791	3.793	3.878	3.967	4.155	4.354	-
Realna stopa rasta BDP-a (%)	5,9	5,4	-3,0	0,9	1,0	-0,8	2,4	1,2	3,1	3,1	*3,0
Stopa rasta industrijske proizvodnje (%)	10,0	9,2	-3,3	1,6	5,6	-5,2	6,7	0,1	2,6	4,6	3,1
Prosječne neto plaće (EUR)	322	385	404	408	417	422	423	424	424	428	*434
Godišnja stopa inflacije (%)	1,5	7,4	-0,4	2,1	3,7	2,1	-0,1	-0,9	-1,0	-1,1	1,3
Godišnja stopa ezaposlenosti (%)	29,0	23,4	24,1	27,2	27,6	28,0	27,5	27,5	27,7	25,4	20,5
Devizne rezerve (mil EUR)	3.425	3.219	3.176	3.302	3.284	3.328	3.614	4.001	4.400	4.873	5.398
Pokrivenost uvoza izvozom (%)	42,7	41,2	44,8	52,1	53,0	51,5	55,2	53,6	56,7	58,3	61,0
Troškovi direktnih stranih ulaganja (mil EUR)	1.329	684	180	307	357	307	208	415	314	274	*323
Učešće direktnih stranih ulaganja u BDP (%)	11,6	5,3	1,4	2,4	2,7	2,3	1,5	3,0	2,1	1,8	*2,7
Depoziti stanovništva u komerc.bankama (mil EUR)	2.622	2.633	2.793	3.251	3.605	3.914	4.276	4.623	5.044	5.451	5.763
Broj stanovnika (sredina godine, u milionima)	3,54	3,54	3,54	3,54	3,54	3,54	3,53	3,53	3,52	3,51	-

Izvor: Centralna banka BiH i Agencija za statistiku BiH (preliminarni podaci za period I – IX 2017. godine)

/// 1.2. Inostrane investicije //////////////////////////////////////

Svjedočenja ili „uspješne priče“ inostranih ulagača potvrđuju da je Bosna i Hercegovina povoljna destinacija za inostrana ulaganja, te da treba biti optimističan u pogledu priliva direktnih ulaganja (DSU) iz inostranstva u narednim godinama. Očekivanja o povećanju nivoa inostranih ulaganja bazirana su na mogućnostima za ulaganje, planu privatizacije strateških kompanija, izraženom interesu potencijalnih ulagača, uključujući i članove bh. dijaspore, kao i projektima koji su u fazi realizacije.

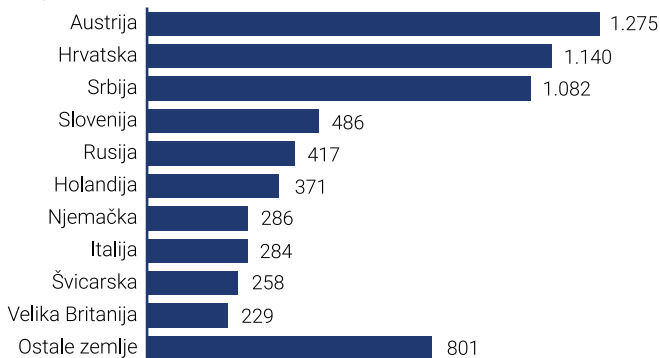
Iako su direktna ulaganja iz inostranstva u Bosni i Hercegovini bila skromnija u 2015., 2016. i 2017. u odnosu na 2014. godinu, očekuje se ponovni pozitivni trend i porast DSU u narednom periodu. Uz neosporne potencijale i potrebe BiH ekonomije, očekivanja su bazirana na izjavama i interesu postojećih i potencijalnih investitora.

Izvor: Centralna banka BiH, Tokovi DSU do 2017 (za prva tri kvartala 2017).

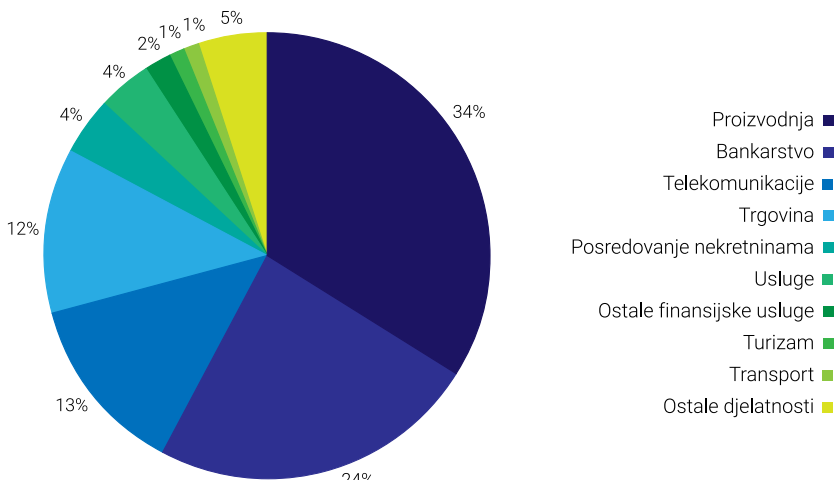
Prema ukupnim ulaganjima od 1994. do decembra 2016. zemlja koja je investirala najviše je Republika Austrija sa 1.3 milijarde eura, zatim slijede Hrvatska i Srbija sa po 1.1 milijardi eura i Slovenija sa 486 miliona eura.

U slijedećoj šemi su prikazane najznačajnije zemlje ulagači u BiH u periodu maj 1994. - decembar 2016., u milionima eura.

Izvor: Centralna banka BiH

Zahvaljujući dobroj reputaciji i dugoj industrijskoj tradiciji u BiH, najznačajniji iznos DSU je uloženi u sektor proizvodnje (34%). Značajan udio u okviru ukupnog priliva direktnih stranih ulaganja imao je i bankarski sektor (24%).

Izvor: Centralna banka BiH

2

Zašto investirati u Bosnu i Hercegovinu?

1. Povoljan geografski položaj

Bosna i Hercegovina je smještena u jugoistočnoj Europi, u središnjem dijelu Balkanskog poluotoka. Blizina EU tržišta, transportni koridori koji su povezani sa glavnim putnim pravcima u EU, te adekvatna povezanost sa glavnim centrima u ovom dijelu Evrope, BiH čini kao veoma povoljnom lokacijom za investiranje i poslovanje.

2. Perspektivni sektori u BiH

Bosna i Hercegovina posjeduje prirodne resurse i uslove koji stvaraju vrhunski ambijent za poljoprivrednu proizvodnju, proizvodnju (obnovljive) energije, preradu drveta i proizvodnju namještaja, eksploataciju i preradu metala, te razvoj turizma.

Pored toga, postoje brojni sektori koji su u porastu, te u kojima je BiH u stanju konkurisati na evropskom i svjetskom tržištu, kao što su automobilska industrija, IT sektor, tekstilna industrija i građevinarstvo

Poljoprivreda

Sektor poljoprivrede pruža ogromne mogućnosti za potencijalne investitore, bazirane na slijedećim glavnim prednostima:

- Obilje poljoprivrednog zemljišta - oko 50% poljoprivrednog zemljišta je neobrađeno
- Povoljni klimatski uslovi
- Raspoloživost kvalificirane i jeftine radne snage i duga tradicija u poljoprivredi
- Razvijen obrazovni sistem
- BiH je značajan uvoznik poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda
- Privatizacija državnih preduzeća

Arifagić Investment d.o.o.

Jusuf Arifagić, povratnik iz Norveške, je pokrenuo kompaniju Arifagić Investment d.o.o. u 2007 godini, jednu od najvećih i najsavremenijih farmi muznih krava crvene norveške pasmine u svijetu, koja se nalazi u naselju Trnopolje, nadomak Prijedora, odakle je dio svog podmlatka preselio u Bosansku Krupu gdje će kontinuirano širiti kapacitete do 5.000 grla. Inače, Arifagićeve farmu u Trnopolju opisuju kao jednu od najmodernijih u svijetu i zbog kojih je mnogi nazivaju 'hotelom za krave'. Kompanija se bavi proizvodnjom mlijeka, te uzgojem prvoklasnih bikova i rasplodnih junica.

'Motiv bh. investitoru treba uvijek biti ljubav i želja da doprinese razvoju rodnog kraja. Unatoč činjenici da je nekada teško, i unatoč tome što mi radni dan traje 16 sati, svaki put kada se probudim i pogledam ispod Kozare vidim hiljadu mogućnosti u jednoj sekundi. U Podkozarju sam napravio svoje prve korake i nadam se da ću napraviti i svoje zadnje.'

Jusuf Arifagić

Energija

Energetski je sektor jedan od najperspektivnijih industrijskih sektora s dugom tradicijom i velikim investicijskim potencijalima. Bosna i Hercegovina obiluje raznolikim izvorima energije:

- Osnovni izvor primarne energije u BiH je ugljen (crni ugljen i lignit) s procjenjenim rezervama od 10×10^9 tona
- Vodeni potencijal koji iznosi 6 000 MW s iskorištenošću od samo 35%
- Prema opsežnim istraživanjima i analizama, postoji značajan potencijal energije vjetra
- Izvori sirovina za proizvodnju energije iz bio-mase vrlo su povoljni, uključujući oko 1,5 milijun m^3 šumskih ostataka i ostataka drvne industrije (drvni otpad, piljevina, itd).
- Mogućnosti za eksploatiranje geo-termalne i solarne energije dostupne su u velikoj mjeri

- Preliminarna istraživanja nafte i plina ukazuju na postojanje perspektivnih ležišta na velikom broju različitih lokacija u BiH (rezerve se procjenjuju na oko 50 milijuna tona nafte)

Šumarstvo / drvna industrija

Najpoznatiji prirodni resurs BiH je drvo. 53% zemlje je prekriveno šumom koja se koristi za preradu drveta i proizvodnju namještaja. Šume i šumsko zemljište u BiH se prostiru na površini od 2.709.800 hektara. Osim drveta kao sirovine, bh. sektor šumarstva posjeduje značajne mogućnosti za proizvodnju:

- Bio-energije na temelju šumskih ostataka, piljevine i ivera
- Sekundarnih šumskih proizvoda: koštičavo voće, bobičasti plodovi, kora drveta, korijen, šišarke, trava, cvijeće, ljekovito i aromatsko bilje, gljive
- Endemične biljne i životinjske vrste
- Briketa, paleta i drugo

Bh. drvna industrija je fokusirana na veći stepen obrade proizvoda i veći izvoz gotovih proizvoda od drveta.

Whiteoak Group AG

Hasan Hasić je jedan od suvlasnika švicarske firme WHITEOAK GROUP AG sa sjedištem u Dübendorfu/ZH, koja proizvodi dizajnerski namještaj od masivnog drveta u saradnji sa fabrikama u BiH. WHITEOAK je osnovan 2014. godine i od tada je u stalnom usponu sa širenjem proizvodnje u BiH i prodaje na međunarodnom tržištu.

'Namjera mi je bila da se ostvari što više vrijednosti u BiH, a ne da se izvoze poluproizvodi, jer ne želim da se BiH vidi samo kao zemlja sa jeftinom radnom snagom koja samo umije da proizvodi jeftinu robu niskog kvaliteta. Cilj nam je da postignemo najveći mogući kvalitet i obrade drveta i drugih elemenata koje čine namještaj'

Hasan Hasić

Rudarstvo i metalni sektor

Metalni sektor i sektor rudarstva u Bosni i Hercegovini ima dugu tradiciju, velike potencijale, te posjeduje prirodnu konkurentnu prednost uglavnom zbog postojećih zaliha sirovina, niskih plaća i naslijeđa. Metalni sektor pruža snažnu ljudsku i resursnu bazu, kao i dugu tradiciju koja omogućava održivi razvoj različitih djelatnosti.

Eagle Technology Žepče

Ivo Klarić je nakon dugogodišnjeg boravka u Norveškoj, a zatim i u Kini gdje je radio za norvešku firmu, odlučio pokušati, vratiti se u Žepče. 2014. godine pokrenuta je proizvodnja mašina za čišćenje naftnih mrlja i otpada, te curenja u industrijskim pogonima i plasirao proizvode iz BiH na norveško tržište.

'Moj savjet je da ako ima radne snage u određenom području, da je vrlo lako donijeti odluku. Ovdje su radnici vrlo zahvalni, odgovorni, kvaliteta je dobra. Doma sam, tu sam, među svojim sam, kolege smatram velikim prijateljima. Napravili smo jedan super mladi tim i super sam zadovoljan'

Ivo Klarić

Turizam

Bosna i Hercegovina obiluje prirodnim ljepotama te istorijskom i kulturnom baštinom koje uvelike udovoljavaju novim trendovima turističkih tržišta, osobito zahtjevima putnika u potrazi za novim destinacijama, avanturom i autentičnošću. Najperspektivnije grane bh. turizma su:

- Zimski i planinski turizam
- Eko turizam
- Spa turizam
- Kulturni i vjerski turizam
- Sportski i avanturistički turizam
- Morski turizam
- Ruralni turizam

Hotel Kraljevac

U Ključu je počeo sa radom Hotel "Kraljevac", smješten podno kraljevskog grada Ključa na obali rijeke Sane. Vlasnik hotela, Fahrudin Ljutić koji živi i radi u Švicarskoj, odlučio je svoj kapital i znanje uložiti u oblast ugostiteljstva i time unaprijediti gastro ponudu i smještajne kapacitete. Pored domaćih gostiju posebni gosti biće i sportski ribolovci iz raznih zemalja EU.

'Iako je bilo puno skeptika koji su me odvrćali od ove investicije, mogu samo reći kako bih preporučio svima da ulažu u Bosnu i Hercegovinu. Plašili su me komplikovanom administracijom, ali sam do potrebnih odobrenja i dozvola došao brzo i jednostavno'

Fahrudin Ljutić

Građevinski sektor

BiH obiluje prirodnim resursima kao što su drvo, kamen, šljunak, pijesak, glina i metalne rude. Potencijal za rast tržišta građevinarstva u zemlji je zaista velik. Značajne mogućnosti za rast bh. građevinske industrije počivaju na građevinarstvu gdje postoji veliki broj projekata. Osim Koridora Vc, tu postoje planovi za izgradnju brzih cesta, željeznica i razvoja proizvodnje električne energije. Ovo su veliki građevinski projekti koji zahtijevaju osnivanje konzorcija za izvođenje širokog spektra radova i koji bi bio konkurentan na međunarodnim tenderima. Međutim, bh građevinske firme izvođe radove i na ključnim tržištima Bliskog Istoka, Sjeverne Afrike, Rusije i Azije.

Regeneracija d.o.o.

Edin Miljković se vratio iz Njemačke u Veliku Kladašu kako bi u 2005. godini osnovao preduzeće koje proizvodi i instalira uređaje za pročišćavanje otpadnih i oborinskih voda i izradu vodovodnih sistema. Kasnije, kompanija proširuje svoju djelatnost na odvodnju puteva i mostova. Kompanija trenutno ima 63 uposlenika i gotovo sav svoj promet realizuje unutar BiH.

'Kompanija je nastala u BiH i ne planira nigdje ići. Nastaviću da vjerujem u naporan rad, iako to nekad ide na moju štetu. Tako sam u proteklih 5 godina zadobio 4 upale pluća, ali kada se vide rezultati, sve se isplati.'

Automobilska industrija

Bosna i Hercegovina ima dugu tradiciju i veliko iskustvo u automobilskoj industriji. Već desetljećima, glavni svjetski proizvođači vozila oslanjaju se na kvalificiranu radnu snagu u BiH, kada je riječ o sklapanju automobila namijenjenih zapadnim tržištima.

U posljednjih deset godina, ova industrija je doživjela dinamičan razvoj i postala je snažno izvozno orjentirana, izvozeći u prosjeku 90% svoje proizvodnje u 30 zemalja svijeta. Danas, bh. preduzeća iz automobilskeg sektora proizvode širok spektar dijelova i komponenti. Glavni razlozi zašto izabrati BiH kao destinaciju za ulaganje u njen automobilski sektor su:

- geografska blizina proizvodnoj automobilskoj bazi u Europi
- duga tradicija u snabdijevanju auto-dijelovima i metaloprerađivačkoj industriji
- konstantan rast izvoza i uglednih klijenata
- postojanje instituta za istraživanje i razvoj (šest mašinskih fakulteta)
- kvaliteta proizvodnje – ISO i industrijski certifikati
- postojanje infrastrukture i raspoloživost izvora energije

Sučo d.o.o.

Suad Bešlić se vratio iz Njemačke u Živinice kako bi započeo preduzeće koje proizvodi vatrogasna vozila za izvoz u Njemačku i druga svjetska tržišta. Kompanija je do sada zaposlila 25 radnika koji su prošli redovnu obuku, kako internu u BiH tako i u partnerskoj kompaniji u Njemačkoj.

'Ja volim da budem primjer sebi, ali i drugima. Da vide da se može, kako bi više firmi došlo ovdje i zadržalo našu djecu na ovim područjima. Nigdje nije lijepo kao kod kuće'

Suad Bešlić

IT sektor

U BiH softverska industrija raste iz dana u dan, posebno zahvaljujući poduzetničkom duhu domaćih softverskih kompanija. Riječ je o djelatnosti za kojom postoji najveća potražnja na svjetskom tržištu i koja ima trend dugoročnog kontinuiranog rasta.

Prema preliminarnoj analizi udruženja Bit Alijansa, koje okuplja domaće softverske kompanije, godišnji prihod po softver-inženjeru iznosi između 80.000 i 120.000 KM.

Symphony d.o.o.

Haris Memić, vlasnik i osnivač kompanije, obrazovanje i početnu praksu je stekao u Holandiji, a firmu je otvorio u Sarajevu. Kompanija je osnovana 2006. godine i bavi se razvojem naprednih web portala različitog karaktera, od socijalnih medija do praćenja ljudi putem GPS-a, razvojem softvera i softver outsourcing-om. Nakon više od 10 godina uspješnog poslovanja, kompanija, pored ureda u Sarajevu, ima urede u San Francisku, Amsterdamu, Beogradu i Novom Sadu, te je najavila otvaranje ureda i u Solunu, Skoplju i Sofiji.

'Mi zaista vjerujemo da talentirani ljudi na ovim prostorima ne dobijaju pažnju koju zaslužuju, te da njihov potencijal ostaje neiskorišten. Naš glavni cilj je da pomognemo tim talentiranim ljudima u njihovom sopstvenom razvoju.'

Obrazovanjem svakih 1.000 novih softver-inženjera BiH bi mogla prihodovati, primarno iz izvoza, više od 90 miliona KM godišnje. Procjene su da u BiH trenutno postoji između 2.500 i 3.500 softver-inženjera. Operativni prihodi kompanija ove oblasti su u 2018. godini porasli u odnosu na 2010. za 60%, broj zaposlenih gotovo 67%, a neto dobit se utrostručila.

Haris Memić

Tekstilna industrija

Bosna i Hercegovina ima dugu tradiciju i međunarodni ugled u proizvodnji tekstila, odjeće i industriji obuće. Ostvaren je napredak u moderniziranju proizvodnih jedinica i uvođenju novih tehnologija s težnjom industrije da postane prepoznatljiv dio globalnog tržišta. Naša zemlja ima iskusnu i obrazovanu radnu snagu s akademskim znanjima i praktičnim iskustvom.

Enes Kahrmanović

Austronet d.o.o.

Enes Kahrmanović se 2007. vraća u rodni Kozarac i osniva Austronet d.o.o.. Kompanija proizvodi zaštitne mreže za razne namjene. U međuvremenu, kompanija upošljava preko 100 radnika i postala je jedna od vodećih kompanija u ovom sektoru u Evropi.

‘U BiH još uvijek postoje jako dobri uslovi u kojima je moguće razviti posao te ostvariti dobru zaradu. Potencijalnim investitorima porijeklom iz BiH predlažem da se prije dolaska posavjetuju sa ljudima koji su već investirali kako bi se informirali o svim pozitivnim i negativnim okolnostima. Ali sam siguran da kada čuju kompletnu priču o BiH da će ih zaintrigirati da dođu i investiraju u ovu lijepu zemlju.’

Zašto ulagati u tekstilnu i industriju obuće u BiH:

- Duga tradicija proizvodnje odjeće i obuće
- Renomirani dobavljač na njemačkom i talijanskom tržištu
- Niske cijene rada
- Vještine radne snage u predenju, tkanju i pletenju
- Blizina glavnim svjetskim tržištima tekstila

3. Veliki broj raspoloživih industrijskih zona, atraktivnih lokacija i proizvodnih objekata

BiH potencijalnim investitorima, članovima bh.dijaspor, stavlja na raspolaganje mrežu poslovnih zona, tehnoloških parkova i poduzetničkih inkubatora sa razvijenom infrastrukturom, mješovitim vlasništvom (javno i privatno) i mogućnostima greenfield i brownfield investicija u različite privredne grane.

4. Povoljno zakonodavstvo za strane investiture

Pravni okvir za strana ulaganja u BiH je uređen na takav način da se ne pravi razlika između domaćih i stranih ulaganja. Kada strani ulagač osniva ili sudjeluje u osnivanju kompanije u BiH, stiče prava i preuzima obaveze pod istim uvjetima i ima isti status kao i domaći ulagač.

5. Niski porezi

BiH je sa niskim poreznim stopama PDV-a (17 posto), poreza na dobit (10 posto), poreza na dohodak (10 posto), zemlja sa najnižim stopama u okruženju i u Europi. Ovo je veoma privlačno za strane investitore, pogotovo ako se tome doda da su vlasnici kompanija – fizičke osobe prilikom podizanja dividende oslobođeni u potpunosti poreza na dividendu, a isplata dividendi pravnim osobama nerezidentnim kompanijama oporezuje se po povlaštenoj stopi od pet posto. Prosječna stopa poreza na dobit u Europi je 30 posto.

6. Raspoloživa i obrazovana radna snaga

BiH je poznata po svojoj industrijskoj tradiciji i vrijednoj radnoj snazi koja je bila nosilac izgradnje i razvoja velikih industrijskih postrojenja jugoslovenske privrede. Mnoga industrijska postrojenja nisu preživjela tranzicijski proces, što je uzrokovalo povećan nivo nezaposlenosti, ali i povećan interes ka poduzetništvu stanovništva i povećanju broja uspješnih start-up biznisa u raznim granama industrije. Osim toga, obrazovni sistem na području Tuzlanskog kantona je snažno orijentisan na obrazovanje kadrova za potrebe industrijskih grana koje su okosnica rasta i razvoja BiH.

7. Stabilan bankarski i finansijski sektor i valuta vezana za euro

Bosna i Hercegovina je prva zemlja u jugoistočnoj Europi koja je u potpunosti izvršila reformu svog bankarskog sistema. Strane banke su uložile značajna sredstva u bh. bankarski sektor.

Prema Centralnoj banci BiH, strane banke trenutno drže u svom vlasništvu 86% bh. bankarskog sektora, osiguravajući posao za 10.270 ljudi. Kao rezultat svojih analiza 9. marta 2018. agencija za ocjenu kreditnog rejtinga Standard & Poor's potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B sa stabilnim izgledima“. U februaru 2018. agencija Moody's Investors Service potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima“.

8. Potpisani regionalni i bilateralni trgovinski ugovori

Bosna i Hercegovina potpisnica je mnogobrojnih trgovinskih sporazuma, uključujući sporazume o slobodnoj trgovini i sporazume o preferencijalnom tretmanu roba.

Ključni sporazumi o slobodnoj trgovini su sljedeći:

- Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju sa EU.
- Centralnoevropski ugovor o slobodnoj trgovini – CEFTA (CEFTA članice su: Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora, Makedonija, Moldavija, Srbija i UNMIK/ Kosovo)
- Sporazum o slobodnoj trgovini između država Evropskog udruženja slobodne trgovine-EFTA i Bosne i Hercegovine (EFTA članice su: Švajcarska, Norveška, Island i Lihtenštajn)
- Sporazum o slobodnoj trgovini s Turskom
- BiH ima unilateralni preferencijalni režim sa SAD-om, Novim Zelandom, Švicarskom, Norveškom, Japanom, Rusijom, Kazahstanom, Bjelorusijom, Kanadom i Australijom.
- Sporazum o preferencijalnom tretmanu roba sa Islamskom Republikom Iran.
- Sporazumi o promociji i uzajamnoj zaštiti ulaganja sa sljedećim zemljama:
- Albanija, Austrija, Belgija i Luksemburg, Belgija, Kanada, Kina, Hrvatska, Češka, Danska, Egipat, Finska, Francuska, Njemačka, Grčka, Mađarska, Indija, Iran, Italija, Jordan, Kuvajt, Litva, Makedonija, Malezija, Moldavija, Nizozemska, OPEC fond, Pakistan, Portugal, Katar, Rumunjska, San Marino, Srbija, Slovačka, Slovenija, Španjolska, Švicarska, Švedska, Turska, Ukrajina, Velika Britanija, SAD - OPIC.
- Zaključeni Sporazum o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja sa sljedećim zemljama:
- Albanija, Alžir, Austrija, Azerbejdžan, Belgija, Kina, Hrvatska, Češka, Cipar, Danska, Egipat, Finska, Francuska, Njemačka, Grčka, Iran, Irska, Italija, Jordan, Kuvajt, Mađarska, Malezija, Makedonija, Crna Gora, Moldavija, Nizozemska, Norveška, Pakistan, Poljska, Rumunjska, Slovačka, Slovenija, Srbija, Španjolska, Švedska, Šri Lanka, Turska, Ujedinjeni Arapski Emirati, Velika Britanija i Sjeverna Irska, Katar.

9. Perspektiva pridruživanja Europskoj uniji

Vijeće Evropske unije se u Solunu 2003. izjasnilo o Zapadnom Balkanu: “Budućnost ove regije je u Evropskoj uniji.” Bosna i Hercegovina ima perspektivu članstva u EU i odnosi između Unije i ove zemlje razvijaju se u tom kontekstu. Prvi vidljivi učinak procesa evropskih integracija za građane BiH bilo je uvođenje bezviznog režima za one sa

biometrijskim pasošima 15. decembra 2010.

Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) potpisan 16. juna 2008. u Luxembourg u postavi je okvir za implementaciju pravnih, administrativnih, institucionalnih i ekonomskih reformi koje će zemlju približiti EU. Stavljen je na snagu i Privremeni sporazum o trgovini i trgovinskim pitanjima (od 1. jula 2008.). Tako je uspostavljen prostor slobodne trgovine između EU i BiH, a upravo je EU glavni trgovinski partner zemlje. Pored toga, BiH pogoduju i jednostrane autonomne trgovinske preference EU za zemlje i teritorije koje učestvuju ili su u vezi sa procesom stabilizacije i pridruživanja.

Nakon što su završene odgovarajuće procedure iz Zaključaka Vijeća za vanjske poslove EU od 15. decembra 2014., SSP je stupio na snagu 1. juna 2015. Time su značajno povećane obaveze vlasti u BiH jer je obuhvat reformi proširen sa trgovinskih pitanja na propise EU u cjelini.

Predsjedavajući Predsjedništva Bosne i Hercegovine podnio je 15. februara 2016. zahtjev Bosne i Hercegovine za članstvo u Evropskoj uniji predsjedništvu Vijeća EU.

Više info: www.europa.ba

3

Praktične informacije za investitore

/// 3.1. Koje vrste preduzeća postoje u BiH? //////////////////////////////////////

Relevantni zakonski okvir:

Zakon o privrednim društvima FBiH: <https://goo.gl/jCDNyU>

Zakon o privrednim društvima RS: <https://goo.gl/PZXoDJ>

Zakon o privrednim društvima Brčko distrikta BiH: <https://goo.gl/L7tFNK>

U BiH postoje 5 oblika društava/preduzeća, od čega su četiri regulisana entitetskim zakonima o privrednim društvima, a obrt je uređen posebnim Zakonom o obrtu i srodnim djelatnostima FBiH, odnosno Zakonu o zanatsko-preduzetničkoj djelatnosti RS-a.

	FBiH	RS
Obrt	Obrt je samostalno i trajno obavljanje dopuštenih i registriranih djelatnosti u osnovnom, dopunskom ili dodatnom zanimanju, od fizičkih osoba sa svrhom postizanja dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu. Proces registracije obrta traje relativno brzo, te se pokreće podnošenjem zahtjeva prema nadležnoj službi u općini/opštini registracije.	
Društvo sa ograničenom odgovornošću (d.o.o.)	Osniva se donošenjem akta o osnivanju ili ugovorom između jedne ili više domaćih/stranih fizičkih i/ili pravnih osoba s osnovnim kapitalom podijeljenim u uloge. Član društva s ograničenom odgovornošću odgovara za obaveze društva u visini njegovog uloga u istom. Minimalni osnivački kapital iznosi 1.000 KM (cca 500 EUR).	Osniva se aktom o osnivanju jedne do stotinu domaćih/stranih fizičkih i/ili pravnih osoba. Ulagrač u društvu s ograničenom odgovornošću nije osobno odgovoran ni za jednu od obaveza društva, već odgovara vrijednošću uloženog kapitala u preduzeće. Minimum osnovnog kapitala je 1 KM . (cca 0,50 EUR centi)
Dioničko društvo (d.d.)	Pravno društvo koje se osniva ugovorom jedne ili više domaćih/stranih fizičkih ili pravnih osoba – dioničara s početnim kapitalom podijeljenim u dionice. Otvoreno društvo je pravna osoba (banka, osiguravajuće društvo ili preduzeće) s minimumom osnovnog kapitala od 4.000.000 KM (cca 2.000.000 EUR) i najmanje 40 dioničara čije su dionice emitirane putem javne ponude. Zatvoreno društvo je vrsta dioničkog društva čije se dionice izdaju među ograničenim brojem sudionika. Minimum osnovnog kapitala je 50.000 KM (cca 25.000 EUR).	Pravno je društvo koje se osniva osnivačkim aktom jedne ili više domaćih/stranih fizičkih i/ili pravnih osoba s osnovnim kapitalom podijeljenim u određeni broj dionica. Otvoreno društvo je pravna osoba, čijim dionicama se javno trguje, tj. čije se dionice nude na prodaju na otvorenom tržištu i upisuju se na berzi i drugim javnim tržištima. Minimum osnovnog kapitala je 50.000 KM (cca 25.000 EUR). Zatvoreno društvo je vrsta dioničarskog društva čije se dionice dijele među ograničenim brojem dioničara. Minimum osnovnog kapitala je 20.000 KM (cca 10.000 EUR).

FBiH

Osniva se ugovorom između **dvije ili više** domaćih/stranih fizičkih osoba i/ili pravnih osoba.

Najmanje jedan partner ima potpunu odgovornost (uključujući privatno vlasništvo) i najmanje jedan partner ima ograničenu odgovornost koja se ograničava vrijednošću njegovog udjela u tom preduzeću. **Nije utvrđen minimum ili maksimum** osnovnog kapitala.

RS

Osniva se donošenjem akta o osnivanju između **dvije ili više** domaćih/stranih fizičkih i/ili pravnih osoba.

Najmanje jedna osoba im neograničenu odgovornost i najmanje jedna osoba ima odgovornost koja je proporcionalna visini uloženog kapitala u preduzeće. **Nije utvrđen minimum ili maksimum** osnovnog kapitala.

Osniva se donošenjem akta o osnivanju **dvije ili više** domaćih/stranih fizičkih i/ili pravnih osoba koja se obavezuju poslovati pod istim imenom.

Odgovaraju neograničeno solidarno za obaveze preduzeća (svojom cjelokupnom imovinom). **Nije utvrđen minimum ili maksimum** osnovnog kapitala

Osniva se zaključivanjem ugovora između **dvije ili više** domaćih/stranih fizički osoba. Članovi odgovaraju neograničeno solidarno za obaveze preduzeća (svojom cjelokupnom imovinom).

Nije utvrđen minimum ili maksimum osnivačkog kapitala.

Izvor: www.bih-pravo.org/vrste-preduzeća-bosni-hercegovini-t1974.html

/// 3.2. Kako pokrenuti d.o.o. u BiH? //////////////////////////////////////

U nastavku ćemo ukratko navesti korake osnivanja društva sa ograničenom odgovornošću (d.o.o.) u Federaciji BiH, Republici Srpskoj i Brčko distriktu.

Federacija BiH*

SASTAVLJANJE OSNIVAČKOG AKTA

1

Obavezni dijelovi koji čine osnivački akt:

- ime i prezime te adresa osnivača društva (ako je osnivač strano privredno društvo onda se navodi naziv i adresa društva)
- naziv društva, sjedište i djelatnost kojom će se društvo baviti
- iznos osnovnog kapitala i iznos uloga u novcu
- prava i obaveze članova društva (politika poslovanja, raspodjela profita i sl.)
- postupak u slučaju da neko od osnivača društva ne uplati svoj ulog u novcu do ugovorenog roka ili ne ispuni neku drugu dogovorenu obavezu
- iznos troškova osnivanja i način izmirenja troškova osnivanja društva (od strane osnivača ili nove kompanije)
- vođenje poslova i zastupanje društva (imenovanje lica ovlaštenih za vođenje poslova i zastupanje kao i za registraciju društva u sudskom registru)

- posljedice neuspjelog osnivanja društva
- posebne odredbe ukoliko se društvo osniva na određeno vrijeme
- ovjeren potpis osnivača ili ovlaštenog zastupnika za registraciju društva u BiH (ovjera potpisa se vrši kod notara)

CIJENA: notarska obrada = 400 - 500 KM

OSNIVAČKI ULOG

2

Osnivački ulog položen na račun u banci (Minimalan iznos koji morate položiti iznosi 1.000 KM) Vrijednost pojedinačnog uloga ne može biti manja od 100 KM Član društva ne odgovara za obaveze društva, već samo snosi rizik poslovanja društva do visine uloženog kapitala.

IZRADA PEČATA

4

Da biste mogli izraditi pečat potrebno je da priložite i kopiju rješenja o upisu društva u sudski registar. Pečat možete izraditi u ovlaštenim pečatoreznicama. (Na pečatu minimalno morate imati naziv i sjedište firme)

OKVIRNA CIJENA: 30 - 50 KM

REGISTRACIJA

3

Registracija kod općinskog suda

- zahtjev za registraciju (obrasce možete preuzeti na sudu)
- osnivački akt i notarski utvrđen status poslovnog subjekta
- dokaz o uplati osnovnog kapitala na privremeni račun u banci;
- dokaz o uplati sudske takse i potvrda o uplati takse za objavljivanje oglasa o osnivanju firme u Službenim novinama FBiH,
- potvrda iz poreske uprave o nepostojanju duga;
- ovjeren potpis lica ovlaštenog za zastupanje firme u unutrašnjem i vanjskom prometu – potpis ovjerava notar
- izvod iz javnog registra kojim se dokazuje vlasništvo lica koje unosi ulog u stvarima i pravima

OKVIRNA CIJENA: sudska taksa 320 KM + 150 KM objava registracije u Službenim novinama = 470 KM

ID BROJ

5

Podnošenje zahtjeva kod Porezne uprave FBiH-Kantonalni porezni ured za izdavanje uvjerenja o poreznoj registraciji - identifikacioni broj i podnošenja zahtjeva za izdavanje Obavještenja o razvrstavanju pravnog lica prema klasifikaciji djelatnosti kod Federalnog zavoda za statistiku - Služba za statistiku

OKVIRNA CIJENA: kopiranje + ovjera dokumentacije = 30 KM

PRIJAVA U SISTEM PDV-a

6

Nakon dobivanja identifikacionog broja, Društvo se mora upisati u Registar obveznika indirektnih poreza, ukoliko planira ostvariti godišnji oporeziv promet veći od 50.000 KM

OKVIRNA CIJENA: administrativna taksa + kopiranje + ovjera = 50 KM

7

OTVARANJE TRANSAKCIJSKOG RAČUNA U BANCIMA

Da biste otvorili žiro-račun u banci potrebno je dostaviti kopije sljedećih dokumenata:

- rješenja o upisu u sudski registar (ne može biti starije od 6 mjeseci)
- rješenje o identifikacionom broju
- potvrda o matičnom i carinskom broju (za društva čija djelatnost obuhvaća i vanjsku trgovinu)
- identifikacioni dokument za osobe koje trebaju dobiti punomoć za žiro-račun koji se otvara
- ovjeren potpis ovlaštenih osoba za platni promet

OKVIRNA CIJENA: kopiranje + ovjera dokumentacije = 30 KM

9

FISKALIZACIJA

Podnošenje zahtjeva za inicijalnu fiskalizaciju

OKVIRNA CIJENA: fiskalizacija + fiskalni uređaj = 700 KM

8

PRIJAVA U PORESKU UPRAVU

Prijavlivanje društva i zaposlenih u poresku upravu. Da biste prijavili firmu u nadležnu poresku upravu potrebni su vam sljedeći dokumenti (originali ili ovjerene kopije)

- rješenje o upisu u sudski registar
- potvrda o matičnom/identifikacionom broju
- popunjen obrazac za prijavu kompanije
- primjerak izjave o ispunjenosti općih i posebnih uslova u pogledu minimalne tehničke opremljenosti poslovnog objekta za obavljanje trgovačke djelatnosti
- obavijest Organu nadležnom za inspekcijski nadzor o početku obavljanja djelatnosti, ispunjavanju propisanih uslova za početak rada (osim trgovine i ugostiteljstva)
- rješenje nadležnog Općinskog organa o ispunjenosti minimalnih uslova za obavljanje ugostiteljske djelatnosti u poslovnom prostoru

IZNOS TROŠKOVA ZA IZDAVANJE RJEŠENJA cca 125 KM

SASTAVLJANJE OSNIVAČKOG AKTA

1

Osnivač sam (najčešće uz pomoć advokata) sačinjava Odluku o osnivanju Društva (ukoliko je osnivač Društva jedno lice). Potpis na predmetnoj odluci ovjerava notar. Obzirom da odluku ne sastavlja i notarski obrađuje notar, već samo ovjerava potpise na prethodno sačinjenom tekstu odluke troškovi notara su značajno manji.

Osnivač takođe sačinjava i ovjerava kod notara svoj potpis na odluci o imenovanju direktora Društva te izjavu direktora da prihvata dužnost direktora

OVJERA DOKUMENATA

2

- lična karta (ovjerena kopija)
- putna isprava ili izvod iz odgovarajućeg registra kojim se utvrđuje identitet osnivača za domaće ili strano fizičko ili pravno lice, odnosno uvjerenje o prebivalištu za domaće ili strano fizičko lice, (ovjerena kopija)
- lična karta ili putna isprava ili odgovarajuće pisano ovlašćenje kojim se utvrđuje svojstvo lica ovlašćenog za zastupanje, odnosno predstavljanje subjekta upisa i ovjeren potpis tog lica, odnosno za lica ovlašćena za zastupanje subjekta upisa, uvjerenje o prebivalištu za domaće fizičko lice, odnosno za strano fizičko lice uvjerenje o prebivalištu ili boravištu, (ovjerena kopija)
- potvrdu banke o izvršenoj uplati na privremeni račun ili račun poslovnog subjekta o deponovanom odnosno uplaćenom novčanom ulogu kojim se utvrđuje visina uplaćenog kapitala u novcu osnivača, odnosno člana poslovnog subjekta, s tim da potvrda sadrži podatke o uplatiocu, svrhi uplate, visini uplate i podatke o nazivu poslovnog subjekta u čiju korist se uplata vrši,
- ovjeren potpis lica ovlašćenih za zastupanje poslovnih subjekata koje se upisuje u registar predaje se na obrascu prijave za registraciju predviđenom za sud, u pisanom obliku, ukoliko akt o osnivanju ne sadrži ovjeren potpis tog lica.

REGISTRACIJA PRIVREDNOG DRUŠTVA U APIFU

3

Postupak registracije započinje podnošenjem Prijave za registraciju.

Isprave potrebne za osnivanje društva:

- Odluka o osnivanju (za jednočlano d.o.o. uz minimalni ulog od 1,00 KM nije potrebna notarska obrada već je dovoljna notarska ovjera potpisa)
- Odluka o imenovanju lica ovlaštenog za zastupanje – direktora
- Izjava o prihvatanju dužnosti direktora (ovjerena kod notara ili u opštini)
- OP obrazac-obrazac ovjerenih potpisa lica ovlaštenih za zastupanje (ovjeren kod notara ili u opštini)
- Lična karta za osnivača i direktora (ovjerena kod notara ili u opštini)

** www.bih-pravo.org/kako-osnovati-doo-bosni-hercegovini-t1960.html
www.apif.net/index.php/bs/registri/registar-poslovnih-subjekata.html
www.osnivanjepreduzeca.rs/osnivanje-preduzeca-u-republici-srpskoj

- Potvrda banke o uplati osnivačkog uloga
- Prijava za registraciju poslovnih subjekata (elektronski popunjena)
- Potvrdu o prebivalištu za lice ovlašteno za zastupanje i osnivača
- Poresko uvjerenje za osnivača (da nema poreskih dugovanja)

Nadležni sud prilikom odlučivanja može tražiti i druge isprave koje nisu navedene.

Ukoliko je direktor strani državljanin mora imati dozvolu za privremeni boravak nadležnog organa (Ministarstvo bezbjednosti BiH, Služba za strance) te ovjerenu fotokopiju dozvole priložiti registarskom sudu.

Primjer odluke o osnivanju, prijavu za registraciju i mnoge druge informacije možete naći na internet stranici Apif-a: www.apif.net -> **Registri** -> **Registar poslovnih subjekata (ili klikom ovdje)**

Agencija je dužna da prije dostavljanja prijave pribavi od nadležnog poreskog organa MB i JIB za subjekte upisa.

Prva registracija društva je besplatna, objava u Službenom glasniku RS 7KM po redu, taksa u APIF-u je 35KM.

IZRADA PEČATA

4

Da biste mogli izraditi pečat potrebno je da priložite i kopiju rješenja o upisu društva u sudski registar. Pečat možete izraditi u ovlaštenim pečatoreznicama. (Na pečatu minimalno morate imati naziv i sjedište firme)

OKVIRNA CIJENA: 30 - 50 KM

PRIJAVA U SISTEM PDV-a

5

Nakon dobivanja identifikacionog broja, Društvo se mora upisati u Registar obveznika indirektnih poreza, ukoliko planira ostvariti godišnji oporeziv promet veći od 50.000 KM

OKVIRNA CIJENA: administrativna taksa + kopiranje + ovjera = 50 KM

OTVARANJE TRANSAKCIJSKOG RAČUNA U BANCIMA

6

Da biste otvorili žiro-račun u banci potrebno je dostaviti kopije sljedećih dokumenata:

- rješenja o upisu u sudski registar (ne može biti starije od 6 mjeseci)
- rješenje o identifi kacionom broju
- potvrda o matičnom i carinskom broju (za društva čija djelatnost obuhvaća i vanjsku trgovinu)
- identifikacioni dokument za osobe koje trebaju dobiti punomoć za žiro-račun koji se otvara
- ovjeren potpis ovlaštenih osoba za platni promet

OKVIRNA CIJENA: kopiranje + ovjera dokumentacije = 30 KM

FISKALIZACIJA

7

Podnošenje zahtjeva za inicijalnu fiskalizaciju

OKVIRNA CIJENA: fiskalizacija + fiskalni uređaj = 700 KM

DONOŠENJE AKTA O OSNIVANJU

1

Odluka o osnivanju d.o.o. notarski se obrađuje kod notara, i to ako je osnivač jedno fizičko ili pravno lice. U aktu o osnivanju, potrebno je između ostalog navesti podatke o osnivaču, naziv, i sjedište Društva, djelatnost, visinu osnivačkog kapitala i ime lica ovlaštenog za zastupanje.

PODNOŠENJE PRIJAVE ZA UPIS KOD OSNOVNOG SUDA BRČKO DISTRIKTA

3

Uz obrasce, sudu se dostavlja:

- odluka o osnivanju,
- dokaz o uplati osnivačkog uloga,
- ovjereni potpis lica ovlaštenog za zastupanje,
- oglas,
- fotokopija lične karte za osnivača i lice ovlašteno za zastupanje,
- potvrda da osnivač i lica ovlaštena za zastupanje nemaju neizmirenih novčanih kazni u prekršajnom postupku i dokaz o uplati sudskih taksi.

Troškovi za upis u sudski registar su sljedeći:

taksa za upis Društva iznosi 500 KM, a ukoliko Društvo obavlja spoljnotrgovinski promet, uplaćuje se dodatna taksa od 300 KM; troškovi oglašavanja iznose 3,5 KM po redu (prosječno do 100 KM), notarske usluge do 600 KM.

UPLATA OSNIVAČKOG ULOGA

2

Ukoliko je osnivački ulog u novčanim sredstvima (minimum 2.000KM), onda se on uplaćuje na prelazni depozitni račun u jednoj od poslovnih banaka, i od banke se dobija potvrda o uplati, koja se dostavlja sudu.

DOBIJANJE RJEŠENJA O UPISU U SUDSKI REGISTAR

4

Nakon dobijanja rješenja, Poreska uprava određuje poreski identifikacioni broj za svako Društvo. Na osnovu poreskog identifikacionog broja i sudskog rješenja, kod nadležnog pečatoresca se izrađuje pečat Društva. Troškovi izrade pečata iznose do 50 KM.

ODOBRENJE ZA RAD

5

Nadležnom Odjeljenju tržišne inspekcije podnosi se zahtjev za dobijanje rješenja o ispunjenosti uslova u pogledu tehničke opremljenosti, zaštite na radu i unapređenju životne sredine. Troškovi za podnošenje rješenja iznose oko 100 KM.

OTVARANJE RAČUNA KOD BANKE

6

Kod banke kod koje su deponovana sredstva od 2.000 KM, otvara se račun Društva. Za otvaranje računa potrebno je:

- kopija rješenja Osnovnog suda,
- rješenje o određivanju poreskog broja,
- ovjereni obrazac kojim se deponuje potpis lica ovlaštenog za zastupanje.

Nakon dobijanja računa, banka odmah prebacuje depozit od 2.000 KM na taj račun i ta sredstva odmah postaju operativna, tj. može se sa njima raspolagati, zatim je potrebna kopija lične karte, CIP-s prijava prebivališta.

PRIJAVA U SISTEM PDV-a

7

Nakon dobivanja identifikacionog broja, Društvo se mora upisati u Registar obveznika indirektnih poreza, ukoliko planira ostvariti godišnji oporeziv promet veći od 50.000 KM

OKVIRNA CIJENA: administrativna taksa + kopiranje + ovjera = 50 KM

4

Poreski sistem u BiH

Temeljne porezne kategorije u BiH su:

- Porez na dodanu vrijednost
- Porez na dobit
- Porez na dohodak
- Porez na imovinu
- Doprinosi za socijalno osiguranje koje plaća poslodavac i zaposlenik,
- Trošarine, su posebna vrsta poreza koji se plaća na neke od proizvoda poput naftnih derivata, duhanskih proizvoda, bezalkoholnih pića, alkoholnih pića, piva, vina i kafe.

Kategorije poreznih stopa su:

- Porez na dodanu vrijednost 17%
- Porez na dobit 10%
- Porez na dohodak 10%

Porez na dodanu vrijednost (PDV)

Jedinstvena stopa PDV-a 17%. Uprava za indirektno oporezivanje BiH je zadužena za prikupljanje poreza na dodanu vrijednost i koordinaciju pitanja fiskalne politike u cjelini. Ovo tijelo je također odgovorno za prikupljanje carina i trošarine na cijelom teritoriju BiH.

Porez na dodanu vrijednost je sveobuhvatan porez na potrošnju, a procjenjuje se na temelju dodane vrijednosti na robu i usluge. To je izravni porez koji se primjenjuje na sve poslovne aktivnosti uključujući proizvodnju i distribuciju roba i pružanje usluga. PDV je potrošački porez jer ukupan iznos PDV-a ne plaća tvrtka, već krajnji potrošač. Ocjenjuje se kao postotak cijene proizvoda ili usluga. Iznos poreza je vidljiv u svim fazama, od proizvodnje do distribucije. Prilikom plaćanja porezne obveze, obveznik će smanjiti porez na dodanu vrijednost od iznosa poreza koji je već platio drugim poreznim obveznicima prilikom kupovine. To osigurava neutralnost poreza bez obzira na broj uključениh transakcija.

Porez na dobit

Stopa poreza na dobit u BiH je 10%

Dobit prenesena iz inozemstva ne oporezuje se u BiH.

Dobit prenesena iz inozemstva ne oporezuje se ako prethodno podliježe oporezivanju u inozemstvu.

Dobit se obračunava u skladu s važećim zakonima, oduzimanjem troškova od prihoda. Porezna osnovica uključuje profit, prihode i kapitalnu dobit, u skladu s računovodstvenim praksama. Izdaci moraju biti u skladu s računovodstvenim standardima.

Stope poreza na dohodak je 10% od neto plaće (u skladu s bruto modelom).

Stranci i porezi u BiH

Svi stranci s prebivalištem u Federaciji BiH i Republici Srpskoj plaćaju porez na prihode ostvarene u kalendarskoj godini na teritoriji BiH. Jednako tako, svi stranci koji ne prebivaju u BiH, ali koji ostvaruju prihode u Federaciji BiH i Republici Srpskoj smatraju se poreznim obveznicima.

U Brčko Distriktu, stranci se tretiraju kao porezni obveznici, ako borave na teritoriji Brčko Distrikta u neprekinutom razdoblju od 183 dana najmanje.

Više info: www.fipa.gov.ba -> **Publikacije / materijali** -> **Brošure (ili klikom ovdje)**

/// 4.1. Pravni okvir vezano za poslovanje u BiH //////////////////////////////////////

Strana ulaganja u BiH su regulisana sa tri zakona:

1. Državni Zakon o politici direktnih stranih ulaganja uređuje osnovna pravila i načela učešća stranih investitora u privredi BiH.
www.fipa.gov.ba -> Publikacije / materijali -> Zakoni -> Zakon o politici DSU (ili klikom ovdje)
2. Zakoni entiteta o stranim ulaganjima (Zakon o stranim ulaganjima u Federaciji BiH i Zakon o stranim ulaganjima u Republici Srpskoj) uređuju prava, obaveze i povlastice stranih investitora, oblike stranih ulaganja, postupak odobravanja registracije stranih ulaganja i tijela nadležna za odobravanje registracije stranih ulaganja.
 - **www.fipa.gov.ba -> Publikacije / materijali -> Zakoni -> Zakon o stranim ulaganjima FBiH (ili klikom ovdje)**
 - **www.fipa.gov.ba -> Publikacije / materijali -> Zakoni -> Zakon o stranim ulaganjima RS (ili klikom ovdje)**

Oblici stranih ulaganja u skladu sa Zakonom:

- a. Osnivanje pravnog lica u potpunom vlasništvu stranog ulagača
- b. Osnivanje pravnog lica u zajedničkom vlasništvu domaćeg i stranog ulagača
- c. Ulaganje u postojeće pravno lice
- d. Posebni oblici ulaganja

Ograničenja za strane investitore u BiH

Prema Zakonu o politici direktnih stranih investicija u BiH, ulog stranog ulagača u osnovnom kapitalu privrednog društva koje se bavi proizvodnjom i prodajom oružja, municije, eksploziva za vojnu upotrebu, vojne opreme i javnim informisanjem ne može prijeći 49% kapitala u tom privrednom društvu. U slučaju ulaganja u gore navedenim sektorima, strani investitor mora dobiti prethodno odobrenje od nadležnog entitetskog organa. Vlada entiteta može odlučiti, ako to smatra opravdanim, da ulog stranog ulagača u određenim privrednim društvima koja se bave proizvodnjom i prodajom oružja, municije, eksploziva za vojne svrhe, vojne opreme ne podliježe navedenim ograničenjima. Ograničenja koja se primjenjuju na domaća ulaganja vezano za oblasti javnog reda i mira (l'ordre public), zdravlja i zaštite okoliša jednako se primjenjuju i na strana ulaganja.

5

Preduzetnička infrastruktura u BiH

/// 5.1. Troškovi rada //////////////////////////////////////

U Republici Srpskoj, kao i Federaciji BiH, doprinosi se obračunavaju na temelju bruto plate. Bruto plata obuhvata neto platu zaposlenih, pomnoženu s utvrđenim koeficijentom, plus doprinosi iz plate.

Udio u doprinosima koji plaća zaposleni:

- FBIH: 17% za penzijsko i invalidsko osiguranje, 12,5% za zdravstveno osiguranje i 1,5% za osiguranje u slučaju nezaposlenosti (ukupno 31% na bruto platu).
- RS: 18,5% za penzijsko i invalidsko osiguranje, 12% za zdravstveno osiguranje, 0,8% za osiguranje u slučaju nezaposlenosti i 1,7% za zaštitu djece (ukupno 33% na bruto platu)
- Brčko Distrikt: 17% za penzijsko i invalidsko osiguranje za poslodavce koji primjenjuju FBIH Zakona i 18% za penzijsko i invalidsko osiguranje za poslodavce koji primjenjuju RS Zakon, 12% za zdravstveno osiguranje i 1,5% za osiguranje u slučaju nezaposlenosti (ukupno: 30,5 ili 31,5% na bruto platu).

Udio u doprinosima koji plaća poslodavac:

- FBIH : 6% za penzijsko i invalidsko osiguranje, 4% za zdravstveno osiguranje i 0,50% za osiguranje u slučaju nezaposlenosti (ukupno 10,50% na bruto platu).
- RS: nema ove vrste doprinosa.
- Brčko Distrikt: 6% za penzijsko i invalidsko osiguranje za poslodavce na koje se primjenjuje FBIH Zakon.

/// 5.2. Troškovi poslovanja //////////////////////////////////////

Napomena: Neophodno je provjeriti cijene usluga za određenu izabranu lokaciju, a prema specifičnim zahtjevima projekta. Prikazani operativni troškovi mogu poslužiti za preliminarne procjene troškova. Cijene su izvedene iz cjenika davaoca usluga, kao prosječne u odnosu na različite tehničke specifičnosti.

CIJENA ELEKTRIČNE ENERGIJE

Cijena električne energije je definirana tarifom i cijenom kW/h i određena je tarifnom grupom, sezonom i višom/nišom dnevnom tarifom. Tarifne stope određuju entitetske regulatorne komisije, a informacije su dostupne na:

www.ferk.ba – Regulatorna komisija za električnu energiju u Federaciji BiH
www.reers.ba – Regulatorna komisija za energetiku Republike Srpske

Cijena električne energije sa uključenim PDV

Viša tarifa

Niža tarifa

Prosječna cijena – prosinac 2017

0.10 EUR/kwh

0.05 EUR/kwh

Izvor: Agencija za statistiku BiH – Prosječne potrošačke cijene u BiH u decembru 2017. godine.

Za industriju, prosječna cijena električne energije, bez poreza na dodanu vrijednost, iz grupe kupaca IC, u prvom polugodištu 2017. godine iznosila je 5.94 € cent/kWh, što je za 2.2% manje nego u drugom polugodištu 2016. godine. ¹

CIJENA GASA U BIH

Od 01.08.2017. godine Sarajevo gas d.o.o. Sarajevo primjenjuje novu, nižu fakturnu cijenu i to: 0.446 EUR/Sm³ za veliku privredu, odnosno 0.451 EUR/Sm³ za malu privredu i 0.344 EUR/Sm³ za kućanstva. Izvor: Agencija za statistiku BiH – Multi-domenske statistike, Okoliš i energija, Cijene električne energije i prirodnog plina, veljača 2018.

Cijena prirodnog plina	Sa uključenim porezom
Prosječna cijena - prosinac 2017	0.358 EUR/m ³

Izvor: Agencija za statistiku BiH – Prosječne potrošačke cijene u BiH u prosincu 2017. godine.

CIJENA FIKSNE I MOBILNE TELEFONIJE

Niz različitih korisničkih paketa, od više operatora, dostupni su na tržištu. Prikazane su prosječne cijene u rasponu od najnižih do najviših za minut razgovora, a u ovisnosti od: zone, vremena poziva i korisničkog paketa. Cijena pristupne takse, utvrđene od strane telekom operatora je u 2016. iznosila 10.2 EUR. Cijene mjesečne pretplate, za pravne osobe, kod sva tri telekom operatora, su na razini granične cijene (8.4 EUR).

Cijene poziva prema fiksnim mrežama u BiH iznose od 0.020 EUR/min do 0.025 EUR/min.

Cijene poziva prema drugim mobilnim mrežama u BiH iznose 0.128 EUR/min.²

- Međunarodni razgovori podijeljeni su u tri zone: susjedne, europske i vaneuropske zemlje.
- Međunarodni razgovori sa susjednim zemljama su u rasponu od 0.153 do 0.225 EUR/min.
- Međunarodni razgovori sa ostalim europskim zemljama su na razini granične cijene 0.353 EUR/min.
- Međunarodni razgovori sa vaneuropskim zemljama - 0.353 do 0.457 EUR/min

Prosječne cijene telefonskih usluga prema podacima Agencije za statistiku BiH, Saopćenje: Prosječne potrošačke cijene u BiH u decembru 2017. godine:

- Prosječna cijena mjesečne pretplate za fiksni telefon u prosincu 2017. godine bila je 7.41 EUR.
- Upotreba mobitela na pretplatu prema vlastitoj fiksnoj mreži - prosječna cijena u prosincu 2017. godine, iznosila je 0.102 EUR/min.

CIJENA VODE U BIH

Cijene opskrbe vodom se određuju na lokalnoj razini vlasti i različite su u ovisnosti o općini. Cijena vode se utvrđuje na osnovu ulaznih troškovnih elemenata, a to su: voda, kanalizacija, PVN za korištenje voda i PVN za zaštitu voda (ovisno o razini zagađenja otpadnih voda).

¹ Izvor: Agencija za statistiku BiH – Multi-domenske statistike, Okoliš i energija, Cijene električne energije i prirodnog plina, februar 2018.

² Izvor: Godišnje Regulatorna agencija za komunikacije, 2017

U decembru 2017. godine prosječna mjesečna cijena vode iznosila je 0.511 EUR/m³, a kanalizacije 0.256 EUR/m³.³

U Kantonu Sarajevo od prvog decembra 2013. godine primjenjuju se nove cijene vode: Fiksni dio cijene vode i kanalizacije za pravne osobe u ovisnosti od profila vodomjera (2.39 EUR/m³ za profil vodomjera do 40 mm sa uključenim PDV-om) i Varijabilni iznos u ovisnosti od mjesečne potrošnje i stepena zagađenja otpadnih voda.⁴

Bosna i Hercegovina ima veoma kvalitetnu vodu za piće. Voda iz slavina je sigurna za piće.

CIJENE GORIVA U BIH

Prosječne cijene goriva:⁵

- Euro dizel: 0.971 EUR/l
- Motorni benzin 98 oktana: 1.023 EUR/l
- Motorni benzin BMB 95 oktana: 0.971 EUR/l

CIJENE NEKRETNINA U BIH

Cijene nekretnina obično ovise o nekoliko faktora: lokacije, stanja i opreme, starosti i trenutne situacije na tržištu. Cijene kupovine/iznajmljivanja kancelarijskog prostora kreću se u sljedećim okvirima:

- Iznajmljivanje kancelarijskog prostora (bez prizemlja): 5 EUR/m² – 20 EUR/m² mjesečno
- Kupovina kancelarijskog prostora: Centralna lokacija 1,500 EUR/m² – 3,000 EUR/m²
- Periferija 500 EUR/m² – 2,000 EUR/m²
- Cijena poljoprivrednog zemljišta: 2 EUR/m² – 25 EUR/m²
- Cijena građevinskog zemljišta: 25 EUR/m² – 700 EUR/m²
- Cijena iznajmljivanja/kupovine proizvodnog objekta:
 - Iznajmljivanje proizvodnog objekta: 2 EUR/m² – 10 EUR/m² mjesečno
 - Kupovina proizvodnog objekta: 50 EUR/m² – 1,000 EUR/m²

3 Izvor: Agencija za statistiku BiH, Prosječne potrošačke cijene u BiH u decembru 2017. godine.

4 Izvor: Vodovod i kanalizacija d.o.o. Sarajevo, www.viksa.ba

5 Izvor: Agencija za statistiku BiH, Prosječne potrošačke cijene u BiH u decembru 2017. godine.

6

Finansijski sektor u BiH

Finansijski, pretežno bankarski sektor, u najvećem dijelu uspješno realizira reforme i predstavlja jednu od okosnica ekonomskog razvoja zemlje.

Centralna banka BiH održava monetarnu stabilnost, s punim pokrićem u slobodno konvertabilnim devizim fondovima, s fiksnim kursom od 1 KM: EUR 0,51129. U skladu sa državnim zakonom, niti Centralna banka, niti bilo koja druga institucija ne može nametnuti ograničenja u plaćanju kada je riječ o međunarodnim transakcijama.

BANKARSKI SEKTOR

Bosna i Hercegovina je prva zemlja jugoistočne Europe koja je u cijelosti izvršila reformu svog bankarskog sustava. Značajna sredstva u bh. bankarski sektor uložile su inozemne banke.

Finansijska intermedijacija u BiH se gotovo u potpunosti obavlja kroz bankarski sistem, koji dominira finansijskim sektorom. U bankarskom sistemu je postignut najvidljiviji napredak.

Bankarski sektor u Bosni i Hercegovini je stabilan, s domaćom valutom vezanom za euro.

U Federaciji BiH postoji 18 komercijalnih banaka, a 9 u Republici Srpskoj što je ukupno 27 komercijalnih banaka u BiH. 24 banke su članice u programu osiguranja depozita, koji obezbjeđuje osiguranje od 25 000 eura. I u RS i u FBiH visina kamatnih stopa u posljednje godine u stalnom je padu.

MIKROFINANSIJSKI SEKTOR

Mikrokreditni sektor je u poslijeratnom periodu odigrao značajnu ulogu u smanjivanu siromaštva i podršci razvoju malog i srednjeg poduzetništva među socijalno ugroženom populacijom koja nema mogućnost pribavljanja finansijskih sredstava kod tradicionalnih banaka. Rezultati ostvareni za prethodnim godinama svrstavaju BiH među zemlje u svijetu koje su najdalje otišle u razvoju ove oblasti finansijske ponude. prihode. U periodu od 1996. godine do danas razvijen je respektabilan broj mikrokreditnih organizacija (12-14) koje posluju u skladu sa najboljim svjetskim iskustvima upravljanja finansijskim institucijama.

SEKTOR OSIGURANJA

Oblast osiguranja je regulisana različitim zakonima u entitetima, a i nadzorna funkcija se realizuje odvojeno, kroz Ured za osiguranje FBiH i odjel Ministarstva finansija RS.

U Bosni i Hercegovini posluje 1 društvo za reosiguranje i 27 društava za osiguranje, 17 neživotnih i 10 kompozitnih. Ohrabrujući su podaci da je tržište osiguranja BiH u 2014. godini u odnosu na 2013. godinu imalo rast od 6,6%. Raslo je kako tržište neživotnih osiguranja (4,8%), tako i tržište životnih osiguranja koje je imalo

značajan rast od 14,8%.

Generalno povećanje obima investicija koje je realizirano u BiH, a pogotovo stranih investicija, dovodi do povećanja premije na tržištu osiguranja, jer strana investicija znači i sveobuhvatno pokriva svih rizika od samog početka npr. gradnje (radnika, mašina, objekata, itd.) pa do samog puštanja u pogon. Ovo je ključni faktor i za razvoj samog sektora osiguranja, odnosno samih osiguravajućih kuća, koje su u stanju da ponude takva pokriva.

www.fipa.gov.ba -> **Atraktivni sektori -> Bankarski i finansijski sektor**
(ili klikom ovdje)

U skladu sa Zakonom o politici direktnih stranih ulaganja u BiH („Službeni glasnik BiH”, br. 17/98, 13/03, 48/10 i 22/15) stranim investitorima garantovano je sljedeće:

- nacionalni tretman stranih ulagača, odnosno strani ulagači imaju ista prava i obveze kao i rezidenti Bosne i Hercegovine.
- strani ulagači imaju pravo, radi svojih ulaganja, na teritoriju Bosne i Hercegovine otvoriti račune kod bilo koje poslovne banke u domaćoj ili konvertibilnoj valuti.
- strani ulagači imaju pravo slobodno upošljavati strane državljane iz inozemstva ukoliko nije određeno drugačije zakonima o radu i useljavanju u Bosni i Hercegovini.
- strani ulagači imaju pravo vršiti transfer u inozemstvo, slobodno i bez odlaganja, u konvertibilnoj valuti, dobiti koja nastane kao rezultat njihovog ulaganja u Bosni i Hercegovini.
- strani ulagači imaju ista vlasnička prava nad nekretninama kao domaći pravni subjekti.
- strani ulagači su zaštićeni od nacionalizacije, eksproprijacije, rekvizicije i mjera s jednakim učinkom; takve mjere mogu se poduzeti isključivo u javnom interesu, sukladno važećim zakonima i podzakonskim aktima, uz plaćanja primjerene naknade.
- prava i povlastice date stranim ulagačima i obveze, koje proizlaze iz Zakona o politici direktnih stranih ulaganja, ne mogu se ukinuti niti poništiti stupanjem na snagu naknadno donesenih zakona i podzakonskih akata. Ukoliko su takvi naknadno doneseni zakoni i podzakonski akti povoljniji za strane ulagače, oni imaju pravo birati režim koji će biti mjerodavan za njihovo ulaganje.

CARINSKE POVLASTICE

Strana ulaganja će biti izuzeta od plaćanja carina i carinskih obveza, osim putničkih vozila, automata za zabavu i za igre na sreću. Radi korištenja carinske povlastice, uz pismeni zahtjev za oslobađanje od plaćanja uvoznih davanja, korisnik povlastice carinskom tijelu, mjerodavnom prema mjestu sjedišta korisnika povlastice, podnosi:

- ugovor ili drugi odgovarajući akt o ulaganju na temelju kojeg se uvozi oprema za koju se traži oslobađanje od plaćanja uvoznih davanja
- dokaz o registraciji stranog uloga kod mjerodavnog tijela države
- specifikaciju opreme po tarifnim oznakama i naimenovanjima iz Carinske tarife BiH, uz -označavanje količine te pojedinačne i ukupne vrijednosti, koju je ovjerio korisnik povlastice
- izjavu ulagača da oprema nije starija od 10 godina
- potvrdu da uvozna oprema zadovoljava standarde u pogledu zaštite čovjekove sredine i ostale standarde iz oblasti zaštite na radu, koju je izdala institucija ili drugo tijelo mjerodavno za područje te djelatnosti.
- Carinska služba donosi odluku u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva.

SLOBODNE ZONE

Slobodne zone u BiH dio su carinskog teritorija BiH i imaju status pravne osobe. Sukladno Zakonu o slobodnim zonama BiH osnivač slobodne zone može biti jedna ili više domaćih ili stranih pravnih i fizičkih osoba koje su registrirane u BiH. - Korisnici slobodne zone ne plaćaju PDV i uvozna davanja na opremu koja će se koristiti za proizvodnju. Ulaganja u slobodne zone, transfer dobiti i prijenos ulaganja su slobodni. Osnivanje slobodne zone je ekonomski opravdano ako se na temelju priloženog elaborata o ekonomskoj opravdanosti osnivanja slobodne zone i drugih priloženih dokaza može ocijeniti da će vrijednost robe, koja se izvozi iz slobodne zone, preći najmanje 50% ukupne vrijednosti proizvedene robe koja napušta slobodnu zonu u razdoblju od 12 mjeseci.

Za dodatne informacije posjetite:

www.mvteo.gov.ba -> **Izvjestaji / publikacije -> Izvještaji (ili klikom ovdje)**

OLAKŠICE

U Federaciji BiH:

U Federaciji BiH se potpuno oslobađaju od plaćanja poreza na dobit kompanije čiji je izvoz veći od 30% od ukupnog ostvarenog prihoda i kompanije koje su uložile najmanje 20 miliona KM u razdoblju od pet uzastopnih godina u proizvodnju, pod uslovom da su investicije u prvoj godini iznosile najmanje 4 milijuna KM. Kompanije koje zaposle više od 50% osoba s invaliditetom ili posebnim potrebama na period duži od jedne godine, izuzete su od plaćanja poreza na dobit za tu godinu. Svi troškovi koji se odnose na istraživanje i razvoj (R&D), se mogu priznati kao rashod. Također postoje i poticaji za naučna i razvojna istraživanja.

U Republici Srpskoj:

U RS-u uvedene su porezne olakšice za investicije u opremu, postrojenja i nekretnine za potrebe obavljanja poslovanja poreznog obveznika, do iznosa realizovane investicije. Porezni poticaji također postoje i u slučaju zapošljavanja najmanje 30 novih radnika na neodređeno vrijeme, do iznosa koji poreski obveznik plaća za porez na dohodak i doprinose za socijalno osiguranje za uposlenog radnika.

U Brčko distriktu BiH:

Pravna lica imaju pravo na sljedeće olakšice:

- potpuno oslobađanje od plaćanja komunalne takse za isticanje firme;
- nadoknadu sudskih taksi plaćenih za osnivanje poslovnog subjekta i upis promjena u sudski registar za pravna lica;
- nadoknadu namjenskih naknada i usluga plaćenih za priključenje na elektroenergetsku mrežu;
- nadoknadu namjenskih naknada, radova i usluga plaćenih za priključenje na vodovodnu i kanizacionu mrežu;
- nadoknadu plaćenih taksi neophodnih za dobijanje lokacijskih uslova, odobrenja za građenje i odobrenja za upotrebu objekta;
- nadoknadu za utrošenu električnu energiju i vodu u visini razlike u cijeni električne energije i vode koju plaća pravno lice i cijene koju plaća domaćinstvo;
- naknadu za novo zapošljavanje nezaposlenih lica;

- naknadu za obaveze uplaćene po osnovu poreza i doprinosa iz plate za vrijeme porodiljskog odsustva;
- nadoknadu novčanog iznosa za nove investicije radi nabavke stalnih sredstava nakon ostvarenja prava maksimalnog oslobođanja u poreznoj prijavi za prethodnu godinu, umanjenjem porezne osnovice za iznos ulaganja, a u skladu sa Zakonom o porezu na dobit Brčko distrikta Bosne i Hercegovine. Pozitivna razlika između iznosa poreza na dobit ili dohodak i izvršene nabavke se ne može prenositi u narednu godinu;
- nadoknadu dijela sredstava datih za certifikate neophodne za izvoz i certifikate: ISO 9001:2008; ISO 9001:2015; EN-SCC: 2006; 97/23/EG i AD 2000; AD 2000-HP 0 /HP 100R I DIN EN ISO 3834-2; ISO 14000; ISO 18000 (OHSAS); IFS (International food standard), BAS 1049:2010 HALAL, HACCP, kao i za recertificiranje navedenih certifikata.

Za dodatne informacije posjetite: www.skupstinabd.ba -> **Zakoni** -> **Zakon o podsticaju u privredi Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (ili klikom ovdje)**

NOVE POVLASTICE

Uredba o uslovima i uslovi implementacije projekta podrške zapošljavanju (Službeni glasnik RS, broj 88/14) uređuje uslove i način stimuliranja i povećanje zaposlenosti na teritoriji Republike Srpske, kriterija i postupaka za dodjelu sredstava, raspored isplate sredstava primljenih i načina praćenja realizacije Programa zapošljavanja. Sredstva za stimuliranje novo zapošljavanje obezbjeđuju se u budžetu Republike Srpske. Sredstva se mogu dodijeliti za projekte zapošljavanja u oblasti proizvodnje, koji predviđa zapošljavanje najmanje 50 radnika. Korisnik je investitor kojem su dodijeljena sredstva, u skladu s Uredbom, a investitor je firma registrovana u skladu sa propisima Republike Srpske, koja sudjeluje u postupku dodjele sredstava. Ukupna sredstva koja se izdvajaju se određuje prema broju novozaposlenih radnika koji su zaposleni u proizvodnom sektoru, ovisno o ispunjavanju kriterija navedenih u Uredbi. Sredstva koja se plaćaju po jednom zaposlenom radniku iznosile 3.000,00 konvertibilnih maraka.

Donacije se dodjeljuju pod sljedećim uvjetima:

- a. da korisnik nije smanjio broj radnika koji su zaposleni na neodređeno vrijeme u proteklih godinu dana od dana javnog oglašavanja, kao i u periodu zapošljavanja implementacije projekta,
- b. broj radnika koji su zaposleni na neodređeno vrijeme kod korisnika sredstava, nakon realizacije projekta, odnosno nakon isplate drugog (i zadnje) tranše sredstava ne smanjuje na minimalnom roku od 18 mjeseci od isplate.

INSTRUMENTI ZAŠTITE STRANIH INVESTICIJA U BIH

Strani investitori zabrinuti zbog restrikcija u transferu dobiti, eksproprijacije, ratnih i civilnih nereda i uskraćivanja pravde mogu se osigurati protiv ovih rizika kod European Union Investment Guarantee Trust Fund za BiH, kojim upravlja Multilateralna agencija za garanciju investicija – MIGA (dio grupacije Svjetske banke)

8

Dostupni mehanizmi podrške investitorima iz dijaspore u BiH

/// Biznis centar bh. dijaspore //////////////////////////////////////

Biznis centar bh.dijaspore (DBC), djelujući po principu one-stop-shopa, pruža različite usluge na jednom mjestu i svu neophodnu podršku:

- Dijasporskim investitorima
- Domaćim privrednicima

DIASPORA BUSINESS CENTER

DBC pruža sljedeće usluge:

PODRŠKA DIJASPORI PRI ULAGANJU U BIH

- Istraživanje tržišta,
- Izrada studija izvodljivosti,
- Podrška u pronalaženju lokacije,
- Organizacija posjeta,
- Podrška pri registraciji preduzeća i dobijanju ostalih dozvola potrebnih za rad

POSLOVNO POVEZIVANJE

- Organizacija poslovnih skupova,
- Organizacija B2B sastanaka/ posjeta,
- Organizacija učešća na sajmovima/stručnim skupovima u BiH i regionu.

POSLOVNO PLANIRANJE I SAVJETOVANJE

- Izrada razvojnih strategija, te poslovnih, marketinških i komunikacijskih planova,
- Stručna pomoć pri apliciranju na bespovratna sredstva.

USLUGE BH. PREDUZEĆIMA

- Tržišno povezivanje,
- Poslovno planiranje,
- Poslovno savjetovanje,
- Promovisanje prema dijaspori,
- Stručna pomoć pri apliciranju na bespovratna sredstva.

DBC pruža odgovor na upite u roku od 24h, te je podržan kroz USAID - „Diaspora Invest“ projekat.

KONTAKT

Biznis centar bh. dijaspore

Adresa: Augusta Brauna 2/I, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Tel: +387 (0)33 550 971, +387 (0)65 766 882

E-mail: info@nasaperspektiva.ba, dbc@diasporainvest.ba,

web: www.dbc.ba | www.diasporainvest.ba

/// Agencija za unapređenje stranih investicija - FIPA //////////////////////////////////

Vijeće ministara BiH je zadužilo Agenciju za unapređenje stranih investicija da pruži podršku direktnim stranim investicijama i da olakša priliv stranih ulaganja u našoj zemlji.

- Agencija saraduje s institucijama vlasti i investorima, te pomaže nadležnim vlastima da poboljšaju zakonski okvir za strana ulaganja.
- FIPA takođe pomaže investorima da uspostave kontakte s javnim i privatnim sektorima BiH.

Pokazatelji koji se odnose na priliv investicija, uspostava kontakata i studije privrednih sektora koje su izradili FIPA stručnjaci i nezavisni konsultanti, omogućavaju da investitori budu u potpunosti informirani o investicijskim mogućnostima koje Bosna i Hercegovina trenutno nudi. Osim toga, FIPA usko saraduje i sa ambasadama i diplomatskim predstavništvima Bosne i Hercegovine, koji takođe mogu pomoći investorima da istraže mogućnosti ulaganja u našoj zemlji.

INFORMACIJE, ANALIZE I SAVJETI POTENCIJALNIM INVESTITORIMA O POSLOVNOM I INVESTICIJSKOM OKRUŽENJU, UKLJUČUJUĆI

- zakonodavstvo koje se odnosi na direktna strana ulaganja
 - podsticaje koji se odnose na ulaganja
 - ekonomska i poslovna kretanja u zemlji
-

IDENTIFICIRANJE I PREDSTAVLJANJE POSTOJEĆIH BH. MOGUĆNOSTI ZA STRANA ULAGANJA

- investicijske projekte u fazi razvoja ili projekte koji su već spremni za realizaciju
 - preduzeća u procesu privatizacije
 - domaće firme koje traže stranog poslovnog partnera
-

POMOĆ POTENCIJALNIM INVESTITORIMA I ONIMA KOJI SU VEĆ INVESTIRALI U ZEMLJI KROZ

- saradnju s javnim i privatnim sektorom
- saradnju s vladinim i nevladinim institucijama kako bi se olakšao privredni razvoj
- saradnju s lokalnim, regionalnim i međunarodnim organizacijama kako bi se poboljšalo okruženje za ulaganja

KONTAKT

Adresa: Grbavička 4, 71000 Sarajevo Bosna i Hercegovina

tel: ++ 387 33 278 - 080

fax: ++ 387 33 278 - 081

e-mail: fipa@fipa.gov.ba

web: www.fipa.gov.ba

/// Web platforma: **Diasporainvest.ba** //////////////////////////////////////

Projekat USAID - „Diaspora Invest“ je izradio ovu web platformu u cilju boljeg povezivanja bh. zajednica širom svijeta sa domovinom kako bi se omogućili bolji uslovi i nove prilike za investiranje u Bosnu i Hercegovinu.

DIASPORA INVEST

Platforma sadrži uputstva za pokretanje posla, upute i savjete u vezi sa procedurama poslovanja u BiH, te daje uvid u različite prilike koje se nude u Bosni i Hercegovini.

Također, Diasporainvest kroz registraciju korisnika omogućava umrežavanje, predstavljanje projekata i ideja, te promociju uspješnih priča iz bh. dijaspore i investicija u domovinu.

Registrovani korisnici mogu voditi svoj blog, kreirati promotivnu stranicu za svoj projekat i pretraživati baze korisnika za povezivanje.

Više info putem: www.diasporainvest.ba

9

Korisne internet stranice

Agencija za promicanje inozemnih ulaganja u BiH	www.fipa.gov.ba
Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine	www.bhas.ba
Centralna banka BiH	www.cbbh.gov.ba
Centralna banka Bosne i Hercegovine	www.cbbh.ba
Centralni registar hartija od vrijednosti	www.crhovrs.org
Evropska banka za obnovu i razvoj	www.ebrd.com
Evropska centralna banka	www.ecb.int
Evropska investiciona banka	www.eib.org
Evropska komisija	www.ec.europa.eu/trade
Invest in the Western Balkans	www.iiwb.org
Međunarodni monetarni fond	www.imf.org
Ministarstvo civilnih poslova - Uprava za provedbu CIPS projekta	www.mcp.gov.ba
Ministarstvo pravosuđa	www.mpr.gov.ba
Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa	www.mvteo.gov.ba
Ministarstvo vanjskih poslova	www.mvp.gov.ba
OECD	www.oecd.org
Parlamentarna skupština BiH	www.psbih.org
Predsjedništvo BiH	www.predsjednistvobih.ba
Privredna komora Federacije BiH	www.kfbih.com
Privredna komora Republike Srpske	www.pkr.sr.inecco.net
Regionalna razvojna agencija ARDA	www.ardanw.ba
Regionalna razvojna agencija HERAG	www.herag.ba
Regionalna razvojna agencija NERDA	www.nerda.ba
Regionalna razvojna agencija RAUSK	www.rausk.ba
Regionalna razvojna agencija REDAH	www.redah.ba www.ric.redah.ba www.crrp.redah.ba
Regionalna razvojna agencija REZ	www.biz.rez.ba
Regionalna razvojna agencija SERDA	www.serda.ba

Regulatorna agencija za komunikacije	www.rak.ba
Svjetska banka	www.worldbank.org
Svjetska trgovinska organizacija	www.wto.org
Uprava za europske integracije Bosne i Hercegovine	www.dei.gov.ba
Uprava za indirektno oporezivanje	www.uino.gov.ba
Ured za reviziju institucija BiH	www.revizija.gov.ba
Ustavni sud BiH	www.ccbh.ba
Vanjskotrgovinska komora Bosne i Hercegovine	www.komorabih.ba
Vijeće ministara BiH	www.vijeceministara.gov.ba
Visoko sudsko i tužiteljsko vijeće	www.hjpc.ba

Federacija BiH

Agencija za bankarstvo F BiH	www.fba.ba
Agencija za osiguranje depozita	www.aod.ba
Agencija za privatizaciju u F BiH	www.apf.com.ba
Deloitte doo Sarajevo i Deloitte Advisory Services Ltd. Sarajevo	www.deloitte.com
Federalno ministarstvo finansija	www.fmf.gov.ba/v2
Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta	www.fmrpo.gov.ba
LRC kreditni ured	www.lrcbh.com
Ministarstvo vanjske trgovine i ekonomskih odnosa	www.mvteo.gov.ba
Pricewaterhouse Coopers	www.pwc.com
Privredna komora F BiH	www.kfbih.com
Sarajevska burza (SASE)	www.sase.ba
Turističko udruženje Federacije BiH	www.bhtourism.ba
Turističko udruženje Kantona Sarajevo	www.sarajevo-tourism.com
Vlada F BiH	www.fbihvlada.gov.ba

Republika Srpska

Agencija za bankarstvo Republike Srpske	www.abrs.ba
Agencija za razvoj malih i srednjih preduzeća RS	www.rars-msp.org
Banjalučka berza	www.blberza.com
Institucije za pružanje pravne pomoći	www.pravnik.ba/institucije-za-pruzanje-pravne-pomoci-u-rs

Komisija za hartije od vrijednosti Republike Srpske	www.sec.rs.ba
Ministarstvo ekonomskih odnosa i regionalne saradnje RS	www.investsrpska.net
Narodna skupština Republike Srpske	www.narodnaskupstinars.net
Poreska uprava Republike Srpske	www.poreskaupravors.org
Privredna komora Republike Srpske	www.komorars.ba
Privredni registar Republike Srpske	www.business-rs.ba
Registar dozvola i inspekcijski postupci RS	www.regodobrenja.net
Republički zavod za statistiku RS	www.rzs.rs.ba
Vlada Republike Srpske	www.vladars.net

Brčko distrikt BiH

Apelacioni sud Brčko distrikta BiH	www.asbd.ba
Dijaspora biznis centar	www.dbc.ba
Direkcija za finansije Brčko distrikta BiH	www.bdcentral.net/index.php/hr/direkcija-za-finansije
Institucije za pružanje pravne pomoći	www.pravnik.ba/institucije-za-pruzanje-pravne-pomoci-u-bd/
JP Komunalno Brčko	www.komunalno.ba
Kancelarija Brčko distrikta BiH u Vijeću ministara BiH	http://www.bdcentral.net/index.php/hr/kontakt-kancelarije-u-vijecu-ministara
Kancelarija za reviziju finansijskog poslovanja institucija Brčko distrikta BiH	www.revizori-bdbih.ba
Ombudsmen za ljudska prava	www.ombudsmen.gov.ba/Default.aspx?id=24&lang=BS
Osnovni sud Brčko distrikta BiH	www.osbd.ba
Poreska uprava	www.bdcentral.net/index.php/hr/poreska-uprava
Pravosudna komisija Brčko distrikta BiH	www.pkbd.ba
Skupština Brčko distrikta BiH	www.skupstinabd.ba
Trezor	www.bdcentral.net/index.php/hr/trezor
Tužilaštvo Brčko distrikta BiH	www.jtbd.ba
Vlada Brčko distrikt BiH	www.bdcentral.net/index.php/hr

Vodič je kreiran u okviru projekta "Jačanje uloge bh. dijasporu u kreiranju politika u Bosni i Hercegovini" kojeg finansira Ambasada Kraljevine Nizozemske u Bosni i Hercegovini kroz MATRA program, a implementira Udruženje Naša perspektiva, koje se od 2010. godine bavi involviranjem bh. dijasporu u razvoj Bosne i Hercegovine (BiH).